
ПРОГЛАД

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2017 (год. XXVI), ISSN 2367-8585

*Мария Грозева*¹

ОТНОВО ЗА ЕЗИКА В ИНТЕРНЕТ

Maria Grozeva

INTERNET LANGUAGE REVISITED

The language used on the Internet continues to attract the interest of researchers from various scholarly fields. The rapid development of information technology and the specific characteristics of the new media environment bring about changes in the language, as well as the emergence of new electronic genres and styles. The issue being discussed in the present study is to what extent Internet language can be considered a different web-language, an internet-language, or whether it is rather a language variety, a type of a cultural dialect. In addition, it is worthwhile tracing the changes and the trends that are discernible in this language variety – whether it is diverging from- or converging on the standard language norm, or whether it is developing and imposing its own rules and norms.

Keywords: *language on the Internet, abstand language, web dialect, language of comments, blogs and forums, trends*

Езикът, използван в интернет, продължава да буди интереса на изследователи от различни научни области. Бързото развитие на информационните технологии и спецификата на новата медийна среда предполагат промени в езика, появата на нови електронни жанрове и стилове. Въпросът, който тук се разисква, е в каква степен можем да говорим за езика в интернет като различен уебезик, интернет език или това е по-скоро вариант на езика, вид културен диалект. Интересно е също така да се проследят промените и тенденциите, които настъпват в този вариант на езика – отдалечава ли се, или се приближава към стандартната езикова норма, или развива и налага собствени правила и норми.

Ключови думи: *език в интернет, абщанд-език, уебдиалект, език на коментарите, блог, форум, тенденции*

Увод

От появата на възможността за комуникация чрез глобалната мрежа езикът, който се използва за общуване в нея, неизменно е в обсега на вниманието на изследователите. Промените, които развитието на комуникационните технологии налага, водят до промени в различни сфери на обществения живот. За разлика от предходни епохи днес тези промени протичат изключително бързо, не в рамките на две или три поколения, а неколккратно в рамките на само едно поколение. За сравнение: ако по-рано научавахме новостите от света по радиото или телевизията, получавахме вести от близки и приятели чрез писма или телефонен разговор, то днес това става в реално време чрез звук и картина. Леонард (Leonard 2015)² определя ситуацията като „драматична дигитализация, автоматизация, виртуализация и роботизация, случваща се навсякъде около нас, във всички сфери на обществото, управлението и бизнеса – и това е само началото“.

---

¹ **Мария Грозева** (Maria Grozeva) – проф. дн в департамент „Романистика и германистика“ в Нов български университет, mgrozeva@nbu.bg.

² Wir sind Zeugen einer dramatischen Digitalisierung, Automatisierung, Virtualisierung und Robotisierung, die überall um uns herum stattfindet, und zwar in allen Bereichen der Gesellschaft, in der Regierung, und in der Geschäftswelt – und das ist erst der Anfang.“ (Leonhard 2015 – превод М.Г.)

Специфика на комуникацията в интернет

Неоспорим е фактът, че съвременният човек става все по-зависим и привързан към използването на съвременните медии и трудно си представя ежедневието си без тях. Възможностите за комуникация чрез интернет стават все повече и по-разнообразни: блогове, форуми, имейл, Скайп, социалните мрежи Фейсбук, Туитър, Уотсап, Тъмблър, Редит, Инстаграм, Вайбър са само част от най-разпространените приложения, чрез които се обменят съобщения, снимки, видеоматериали. Известно е правилото, че ако търсиш някого, най-лесно ще го откриеш чрез Фейсбук. Различни проучвания сочат обаче, че сред дигиталното поколение има вече изградени определени предпочитания: електронната поща е за служебно ползване, съобщенията във Фейсбук или в Инстаграм – за по-широк кръг приятели; Уотсап, Месинджър и др. – за общуване със семейството и близките.

За разлика от традиционните печатни медии, радиото и телевизията, съчетаващи картина и печатна или устна реч, звук и картина, новата медийна среда – киберпространството – се характеризира със симултанност, хипертекстуалност, полифункционалност, минимализиране на пространствено-времевата разлика, възможност да се смесват различни знакови системи, текстови видове и жанрове, писмена и устна комуникация. Към това трябва да прибавим и свойството ѝ непрекъснато да се усъвършенства и да предлага нови и нови технически възможности за комуникация. Това изгражда ново отношение към интернет средата, тя не е вече просто среда, а условие за съществуването на човека (te Wildt 2012: 46сл).

Комуникацията в интернет протича почти изцяло в писмен вид, но същевременно силно се доближава до устната реч, което се дължи на почти пълното заличаване на пространствено-времевата разлика. Този факт дава на участниците чувството, че диалогът протича в почти естествения си ход, което налага и максимална бързина при подаване на следващото съобщение, без да се отделя особено внимание на изказа. Правилата – правописни, граматични, лексикални, стилови – могат да бъдат пренебрегнати, щом не пречат на бързата и успешна комуникация с партньора, още повече, че допуснатите грешки могат да бъдат почти веднага коригирани, както това става при разговор. Този начин на общуване силно се доближава до устната разговорна реч и това дава основание за спорове каква е формата на съществуване на използвания в киберпространството език, защото той не е нито писмена реч, нито устна реч, а по-скоро смесица между тях. Това намира отражение и в използваните названия за езика в интернет: „писмена устност“, „спонтанна писменост“, „писмена разговорна реч“, „interactive written discourse“, „written speech“, „wired style advises“. Това дава основание на Дейвис и Бруър (Davis/Brewer 1997: 2) да твърдят, че „развитието на езика в интернет илюстрира реалното напрежение между естеството на средата и целите и очакванията на нейните потребители. Сърцевината на въпроса вероятно е връзката на езика в интернет с говоримия и писмения език“.³ От казаното следва, че въпреки писмения си характер езикът в интернет носи белезите и на устната реч и по сполучливата метафора на Н. Барон (2000: 248) може да бъде определен като „emerging language centaur – part speech, part writing“. Ако приложим модела на Кох/Йостеррайхер (Koch/Österreicher 1985), бихме могли да определим тази употреба на езика като концептуална устност, което означава, че съобщението е замислено като устна реч, но е предадено в писмена форма. В зависимост от жанра в интернет комуникацията (блог, форум, СМС, Туитър и пр.) той може да се приближава или отдалечава към полюсите на устността или писмеността. Други автори, напр. Андруцопулос (Androusooulos, 2007: 81), приемат за по-точно названието „вторична писменост“, която включва елементи от устната комуникация и може да бъде определена като „преднамерена спонтанност“.

Опити за определянето на езика в интернет не липсват и в българската езиковедска литература (ср. изследванията на Н. Михайлова 1999, Кирова 2002, 2003, 2004; Ликоманова 2005; Грозева 2011; Коцев 2016). За изследвания жанр на електронните писма И. Ликоманова (2005) избира названието „вторична устност“, тъй като, макар и опиращи се на писмеността, електронните писма имат за свой иманентен признак устността. Опитвайки се да обобщи писмената форма на използвания в интернет език и неговите ясно изразени черти от разговорната реч, Р. Коцев (2016) предлага свой вариант –

³ „The evolution of Netspeak illustrates a real tension which exists between the nature of the medium and the aims and expectations of its users. The heart of the matter seems to be its relationship to spoken and written language” (превод – М.Г.)

„писмена разговорна реч“. Може да се спори кои от предлаганите названия са по-точни и удачни, защото всяко от тях, в зависимост от предпочитанията на изследователя, поставя акцента върху признаците на писмената или на устната реч. Очевидно във всички електронни жанрове и текстове са налице признаците на писмената или на устната реч, но тяхното ситуиране в пространството между полюсите „концептуална писменост : концептуална устност“, респ. „близост : отдалеченост“ в деиктичното пространство зависи в голяма степен от спецификата на жанра.

Социолект или езикова система?

При изследването на езика в интернет съществува още един спорен въпрос – какво представлява той всъщност – отделна езикова система, което личи от често използваните названия *убезик*, интернет език, *Netspeak*, *Netzsprache*, или вид подсистема на езика – социолект или вид диалект/вариант на книжовния/литературния език. Хъдсън (Хъдсън 1995: 66) определя социолекта (социалния диалект) като характерен начин за употреба на езика от определена социална група, която е ясно разграничима по отношение на други социални групи. Според Щайних (Steinig 1976 :14f.)⁴ „(1) Социолектът показва езиковото поведение на обществено разграничима група от индивиди. (2) Не е наложително индивидите да осъзнават принадлежността си към определена група; същественото е, че те се възприемат от носители на други езикови варианти като принадлежащи към тази определена група. (3) Социолектите и диалектите не се разбират като непосредствено и обективно възможни езикови варианти, а като определяни чрез изследване на нагласите и оценките на носителите им по отношение на техния собствен езиков вариант и/или езиковия вариант на други носители“.

С оглед на казаното по-горе за езика в интернет като за социолект бихме могли да говорим преди масовото навлизане на комуникацията чрез интернет, която обхваща само определена група, разграничима по някакъв признак – блогъри, форумци, ползватели на различните социални мрежи. На практика днес обаче говорим за огромен брой носители на даден език, които използват почти всички възможности на интернет за обмен на информация помежду си и общият признак между тях е именно използването на езика за този обмен с всички негови отличителни признаци, а различията са основно жанрови и стилови. Какво представлява тогава езикът в интернет?

В социолингвистичните изследвания за определянето на отношението книжовен/литературен език : диалект/езиков вариант се използва тричленната парадигма *аусбау-език – абщанд-език – дах-език* (*Ausbausprache – Abstandsprache – Dachsprache*), предложена от Х. Клос (Kloss 1978), прецизирана и допълнена от Г. Босонг (2008). Чрез нея се избягват отрицателните и политизирани конотации, когато се говори за диалект. Под *аусбау-език* Клос (*ibid.*) разбира езиков вариант, който подлежи на развитие и на който съществува художествена и научна литература. За него е характерна определена степен на нормираност по отношение на правописа, граматиката и лексиката, като показва минимални отличия от близки езикови варианти. *Аусбау-езикът* може да служи като национален или административен език. *Абщанд-езикът* се отличава в такава степен от друг/други езикови варианти, че не може да бъде определен като техен диалект. Разликите могат да бъдат открити както в лексикалната, така и в граматична система. Клос (*ibid.*) посочва, че отстоянието от литературния/стандартния език може да бъде различно. На този въпрос се спира Босонг (2008: 25сл.), който уточнява това отстояние, като предлага за езикови варианти с голямо отстояние от други варианти и ниска степен на възможности за развитие да остане названието *абщанд-език*, докато за вариант с малко отстояние от другите и висока степен на развитие да се приеме „културен диалект“. Ако се върнем към езика в интернет, то той показва малка отдалеченост от книжовния/литературния език, която се изразява в неговата особеност да съчетава писмената форма с особеностите на устната разговорна реч, от една страна, и голяма възможност за развитие, от друга. Дали в този случай не бихме могли да говорим за културен вариант на езика, който да назовем *убдиалект* или *интернет диалект*?

⁴ „(1) Ein Soziolekt repräsentiert das Sprachverhalten einer gesellschaftlich abgrenzbaren Gruppe von Individuen. (2) Es ist nicht notwendig, daß sich die Individuen bewußt sind, daß sie zu einer bestimmten Sprechergruppe gehören; entscheidend ist, daß sie von Sprechern einer abweichenden Varietät als zu dieser bestimmten Sprechergruppe zugehörig empfunden werden. (3) Soziolekte und Dialekte werden nicht als unmittelbar und objektiv vorstellbare Varietäten aufgefaßt, sondern können erst durch die Erforschung der Einstellungen und Bewertungen von Sprechern gegenüber ihrer eigenen Varietät und/oder der Varietät von anderen Sprechern als solche bestimmt werden. [...]“ (превод – М.Г.)

За да потърсим отговор на този въпрос, ще проследим промените, настъпили в интернет диалекта, използван във форумите и блоговете на български език, като съпоставим наблюдаваните особености в периода 2008 – 2010 г. с тези от 2016 – 2017 г. Това е период от близо осем години, но при темповете, с които нараства броят на потребителите на интернет и тяхното активно участие в блогове, във форуми, в многобройните социални мрежи, може да се очаква и по-бързо развитие на използвания там езиков вариант. Важно е да уточним, че тази съпоставка се базира на коментарни блогове и форуми, като не са анализирани употреби на езика, използван в социалните мрежи.

Изследването на българския език в коментарни блогове и форуми в периода 2008 – 2010 г. показва следните особености:

а) Писмено базираната комуникация в коментарните блогове и форуми налага използването на компенсаторни стратегии за предаване на липсващата прозодика и кинезика, като се използват повторения на препинателни знаци, частици, гласни, графично оформление (подчертаване, удебеляване, курсив), писане с главни букви, емотикони. В този период все още доста често, макар и силно критикувано, се среща писането на „маймуница“. Същото се отнася и до писането с главни букви, което тук се тълкува като „крещене“, „викане“. Ето няколко примера:

(1) **Кобург Велчев** April 13th, 2011 10:09 am⁵

[...] А цената на урана, червени мафиоти и агенти на ДС, расте !!!!!!! [...]

([http:// MartinDimitrov.com](http://MartinDimitrov.com))

(2) **Мунчо** в юни 29th, 2010 в 15:33

[...] Аууу на Прокопчо са му били шута.

Хехехехехехехехеее. (www.barekov.com)

(3) Posted by **Kari** в дек. 8th, 2009 в 12:42

ЗА СЪЖЕЛЕНИЕ СА ПРОПУСНАЛИ ДА ЗАБЕЛЕЖАТ, ТО ВСЕ ТЪПКАНЕ, ТЪПКАНЕ И ГАЗЕНЕ НА ХОРАТА, ТА КОЛКО ..... (www.barekov.com)

б) По отношение на спазването на етикета (нетикета) се забелязва по-честа употреба на неучтивата форма в сравнение с учтивата. Тук следва да се отбележи, че поради неспазване на правописните правила е трудно да се прецени, дали с използването на второ лице множествено число не се има предвид именно учтиво обръщение. Поименното обръщение, както и официалните *госпожо/господине* се откриват основно в съобщения в блогове на известни личности или се използват иронично.

в) Участниците в блоговете и форумите използват всички видове изречения, като се установява лек преход на простите и разширените прости изречения, към които са включени също елиптичните изречения и анаколутите. С най-голяма честотност са съобщителните и въпросителните изречения, следвани от подбудителните и елиптичните, което е характерно за диалогичната реч и свидетелства за спонтанност. Същевременно обаче, в подкрепа на тезата за вторична устност на езика в интернет, наличието на голям брой сложни изречения свидетелства за обмислена и логически организирана информация. Предпочитанията тук са към допълнителните и определителните изречения (за повече подробности вж. Грозева 2011: 107–125).

(4) **ИБ** 07.01.2011

[...] Този път той отново е партньор на съюзниците. [...] Преди 20 години те бяха враговете на онзи военен разузнавач. Посланикът и разузнавачът обаче са един и същи човек. [...] (<http://ivanbedrov.com>)

(5) **симо-** 14 Oct 2010; 20:49

[...]

СВfan- 14 Oct 2010; 21:50

@ симо

Правиш ли разлика между икономика и бизнес?

симо- 14 Oct 2010; 22:07

а ти правиш ли разлика между микро и макро мениджмънт? (<http://ikonomika.org>)

(6) **mean-** 28 Oct 2010; 15:53

Пълна трагедия ...(<http://ikonomika.org>)

⁵ Всички цитирани примери са без корекции от страна на автора – М. Г.

(7) Любомир Попов 12 Jun 2007; 18:04

Аз още не съм видял работодател да е вдигнал заплатата на хората, въпреки, че тази година бяха намалени осигуровките с 2 пункта (<http://ikonomika.org>)

г) Промените в лексикалната система на езика са най-лесно забележими за неговите носители. Комуникацията чрез интернет се отличава с това, че тук се „срещат“ и общуват хора от различна социална и културна среда, с различна степен на образование, различен професионален опит и степен на владеене на родния език. Всичко това намира отражение в цялостното боравене с езика и особено в използваната лексика, тъй като начинът, по който се изразяваме, ни характеризира и като личности. Като основна тенденция в лексикалната система може да се отбележи фактът, че тук езикът е сравнително по-малко формален, отколкото в писмената комуникация и може да бъде определен като стил микс между книжовния и разговорния език, в който се използват както изрази, характерни за писмения литературен език, така и такива, характерни за разговорния език и диалектите (Bins/Piwinger 1997: 327; Filinski 1998:39сл.). В зависимост от обсъжданата тема в съобщенията може да бъдат открити както специализирана лексика и термини, така и типичните за разговорния език частици, редуция, съкращения, жаргонни изрази, вулгаризми. Така от компютърния жаргон срещаме *спам, рисетвам, офлайн, шипвам модул за ePay и пр.* За изразяване на отрицателни нагласи и оценки се използват остарели и диалектни думи, турцизми, жаргонизми и изрази от разговорния език като *офайдосвам се, кефя се, дередже, чалдисвам се, хваща дикиш, пич, плямпаш, да се поотъркаш в Столипиново, не ми пука, мрънкам, да те светна, подвивам си опашката, правя си устата, плескам глупост след глупост, пенявя се, тъпащи-примитиви, комплексари, папкам, дървена философия, бакалски сметки, балъци, мутра*, както и по-неутрални изрази като *Хайде стига глупости!*, *Не е света вода ненапита!* или по-емоционалните *Абсолютна Цигания!!!, Дерибейцини!!!, Веднага сваля гащите/гарда!*

Тук трябва да споменем и игрите на думи като *Бандити от всички страни, съединявайте се!* или *Лукойл ке падне!* вместо известния лозунг „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!“ или изречението от „Под игото“ на Иван Вазов: „Туркия ке падне в лето 1876!“.

Какво се е променило в езика на участниците в блоговете и форумите днес? При обработката на мненията от коментарни блогове и форуми в периода 2016 – 2017 г. е видно следното:

а) При графостилистичното оформление на съобщения се използва основно кирилица, а не латиница, известна още като „маймуница“. Латиница се използва главно в случаите, когато съобщението е на друг език. Заслуга за тази положително промяна имат както въведените при регистрацията изисквания към участниците във форумите и блоговете, така и усилията на техните модератори и администратори, организирани кампании, а също и нетърпимостта към „маймуницата“, проявявана от страна на самите блогъри и участници във форума. Значително по-рядко се среща писането с големи букви, като то служи наред с удебеления шрифт главно за акцентирание и насочване на вниманието на другите:

(8) drugi.blog.bg 07.10 00:13

“Нека лъжат! Нека те оплюват! Нека крещат, нека си дерат гърлата и вдигат врява до Бога! Това е свидетелство, че няма какво да възразят. ТОВА Е ПРИЗНАНИЕ.”

(9) idproxima 30 Юли 2016 20:58От: Czech Republic

Какво пък, зер по един нокът не възстановяват целия динозавър?

В потвърждение на това...В последно време **по един единствен горен предкътник е възстановен първия Чирпански прародител на човекоподобните**. Много преди всякакви африкански следи.

ЧИРПАНСКИ пращовек!

Итерации на букви или препинателни знаци като израз на емоциите на участниците се използват по-рядко в анализирания материал, като повторенията на букви по-скоро имитират удължаването на гласен звук в устната реч (*Малеей!*). Неспазването, респ. непознаването на правописните и интерпунктуационните правила, обаче е все така тревожно често.

б) По отношение на нетикета следва да отбележим категоричния превес на обръщението във 2-ро лице ед. число, което почти изцяло вече измества официалното „Вие“. Обяснението за този факт

можем да потърсим в две посоки. Първото е, че анонимността на участниците във форумите и коментарните блогове им позволява отказ от официалната форма. По-вероятно обаче е другото обяснение, а именно преднамереното използване на обръщението на „ти“, което скъсява дистанцията към другите пишещи и свидетелства за принадлежност към изградена своеобразна общност с интереси към определени въпроси. Това мнение се подкрепя и от прибавянето към обръщението на „ти“ и избрания от участника псевдоним, което добре илюстрира следващите примери:

(10) **Incognito** 30 Юли 2016 22:18 От: France

Абе, Рорик, къде остави планарните печива, та се заби в линейните писмености? Остави ги на Меркюри и Мизийката! (Форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

(11) **Miziika** 30 Юли 2016 18:51

Щурчо, Орфей не е бил разпнат, а разчленен като Балканджи Йово, че и по-конкретно и подробно. приложили са му *спарагмос*, разкъсване на парчета. подарявам ти тази древногръцка дума да блеснеш някъде с нея като светулка с дигулка. (Форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

в) Резултатите от синтактичния анализ на използваните в постингите видове изречения показват същата богата палитра от различни видове прости и сложни изречения, както и в предходното изследване. В зависимост от жанра, стиловия регистър, обсъжданата тема и емоционалната ангажираност на участника в някои постинги се срещат прости подбудителни, възклицателни и въпросителни изречения (пример 12), докато в други преобладават съобщителните, сложните съставни, съчинени и смесени изречения за причина, условия, цел и пр. (пример 13). Константна остава високочестотната употреба на елиптични изречения и анаколути (пример 14).

(12) **annetaz** 04 Юли 2017 05:59

[...] Най-после в нещо да съм съгласна с Ангелов. Направо ми идва да се гръмна! Ама защо приятелчетата на Прокопиев пишат статийки против неговите цели? Пишат ги, защото стана ясно, че външните фактори не искат борда да падне. [...] (форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

(13) **Anne** 23 август 2016

[...] Глупавите ни съюзи, сключени от продажници на власт, ни поставиха в тази ситуация съвсем законно да сме огромен бежански лагер. За още по-голямо съжаление няма и воля у народа да се защитава – по-скоро всеки опит за защита, дори само споменаването на желанието за защита води големи глутници толеранти, които да викат и навличат на съгражданите и държавата си наказания, за да подхранват предателските си душици и да вземат едни грантчета. [...] (<https://www.kaldata.com/forums/topic/255159>)

(14) **piux** 06.10.2017 21:04:31

Ама че наглост! Било напълно нормално да настаняваш близки и роднини на държавна хранилка и да им даваш обществени поръчки! Щото, видиш ли, нямало как да се намерят други хора! Хахаха! Уникален анализ, просто шедьовър на журналистическата мисъл! (<https://www.24chasa.bg/mnenia/article/6482522> © www.24chasa.bg)

Един по-обстоен и точен анализ на предпочитанията към определен вид изречения в уебдиалекта може да бъде направен при ограничаване до определен жанр – блог, форум, социални мрежи – набирането и обработването на достатъчно представителен корпус, фокусирането върху определен кръг от теми и стил.

г) Разбира се, най-интересни са промените в лексикалната система. Можем да констатираме, че чрез уебдиалекта продължава навлизането на множество нови думи като *даунлодвам*, *кликвам*, *тагвам*, *скипвам*, *логвам* и мн. др., а от социалните мрежи *хейтър*, *лайквам*, *юзър*, *блогър* и пр., за част от които има и български еквиваленти, които дори успяват да се наложат.

Специализирана лексика и термини откриваме отново при обсъждане на определена тема, която изисква познаване на проблема. В процеса на дискусията се обясняват термини, дават връзки към сродни публикации, както и допълнителна информация:

(15) **premen** 04 Юли 2017 19:42

[...]

Бордът беше въведен с надценка на лева за да гарантира спекулативните пари на финансистите, стабилизира финансовата ситема, но на на края на жизнения цикъл на повечето от промишленните предприятия, без те два имат възможност да реинвестират, при което като промишленият така и

човешкият капитал се обезцениха, без да се възпроизведат – нещо което сега мъчително става и много парциално: [...] (форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

Анонимността на потребителите дава възможност за използване не само на разговорни думи и изрази, остаряла и диалектна лексика, но и на жаргонизми и вулгаризми. По този начин участниците показват владене на различни езикови регистри и умения да ги сменят. Тяхната цел е да привлекат вниманието на останалите участници, да омаловажат изказаното от тях мнение или да се пошегуват, както е в разменените постинги между **vance** и **Miziika**:

(16) **vance** 01 Авг 2016 00:22

Алосвах се, Мизийке, халосвах се! Ама вий, университетските хора, нали сте сериозни ... Живи и здрави да сте!

Хайде да спиме, че утре рано – на баиря!

Miziika 01 Авг 2016 00:28

ах ти ванчо, наш капетанчо!

Интересен е въпросът за използването на евфемизми в коментарните блогове, които са близки в жанрово и стилово отношение до публикациите в пресата. Статиите в блоговете се пишат от политици, журналисти и обществени личности, а коментарите към тях са на други участници в общуването. Както е видно от изследването на С. Халачева (2006), евфемизмите са явление, което е не само разпространено в българската преса, но води до създаването на нови синонимни двойки и обогатява езика. Интересно е да се проследи дали ако евфемизмите могат да бъдат открити в статиите на блогърите, те се срещат и в коментарите на другите участници и по каква причина? Евфемизмите се използват, както е известно, за смекчаване на изказаното мнение и избягване на конфронтация. Необходими ли са те на блогъри и форумци, които използват псевдоним и на практика са анонимни, т.е. биха могли да си позволят да не смекчават директния изказ? Намерените примери показват, че тук чрез използването на евфемизми се цели постигането на по-силно въздействие – бежанците са просто „бройки“ или „проблемчета“:

(17) **NumLock** -ноем. 2016, 13:47 ч.

[...] Цял представител на Върховния комисариат пристигнал, за да договаря условията за получаване закрила от има-няма 5-6 търсеци убежище тук? Останалите – до 14280 бройки, дето искат при Мама – кой и кога ще си ги прибере оттук? (форум *bg-mamma*)

(18) **Кайзер Соце** 07 Сеп 2017 10:43

Ами те “проблемчетата” продължават да си влизат в България. (форум *bg-mamma*)

Словотворчеството и игрите на думи продължават да бъдат популярно и много често използвано средство за привличане на внимание и показване на неодобрението към действия на политици, управляващи и журналисти. Така ЕС се превръща в *гейрона*, американците в *амерунгели*, туземците в *подчовеци*, толерантните хора – в *толерастии*, а старшият икономист – в *страшен* икономист.

Заклучение

Резултатите от съпоставката на езика, използван в два различни периода в интернет форуми и блогове, дават основание да твърдим, че този езиков вариант поради своята малка отдалеченост от книжовния/литературния език и способността си за развитие може да бъде определен като вид културен диалект – уебдиалект/интернет диалект. Неговите характерни особености са близостта до устната реч, компенсирането на прозодиката и кинезиката чрез използване на графични елементи, предпочитанието към простите съобщителни, подбудителни и въпросителни изречения, елипсите и анаколутите, използването на думи от компютърния жаргон. Особено важно място заемат словотворчеството и игрите на думи като средство за привличане на вниманието на другите участници в комуникацията. Една съпоставка между книжовната норма и особеностите на различните жанрове в уебдиалекта ще даде по-точна картина за тенденциите в неговото развитие.

ЛИТЕРАТУРА

- Грозева 2011:** Грозева, М. *Езикът в интернет. Изследване върху политическите коментарни блогове в български и немски език*. Изд. ЛПЦ, София. // **Grozeva 2011:** Grozeva, M. *Ezikat v internet. Izsledvane varhu politichesките komentarni blogove v balgarski i nemski ezik*. Sofia: LRTS.
- Кирова 2002:** Кирова, Л. Пространствен динамичен модел на професиолекта на компютърните технологии и на социолектите на компютърно базирани групи. // *LiterNet*, 14.11.2001, № 11 (24) // **Kirova 2002:** Kirova, L. Prostranstven dinamichen model na profesiolekta na kompyuternite tehnologii i na sociolektite na kompyuterno bazirani grupi. // *LiterNet* 14.11.2001, No. 11 (24) <http://www.liternet.bg/publish3/lkirova/model.htm> (28.11.2017)
- Кирова 2003:** Кирова, Л. Чатът – реалност, сътворяваща се от текст. // *LiterNet* 13.06.2004, № 6 (55) // **Kirova 2003:** Kirova, L.: Chatat – realnost, satvoryavashta se ot tekst. // *LiterNet* 13.06.2004, № 6 (55). <https://liternet.bg/publish3/lkirova/chat-realnost.htm> (28.11.2017)
- Кирова 2004:** Кирова, Л. Един сравнителен поглед върху компютърната лексика в славянските езици. (Върху материал от български, руски, сръбски и хърватски). В: © *LiterNet*, 14.05.2004, № 5 (54). // **Kirova 2004:** Kirova, L. Edin sravnitelnen pogled varhu kompyutarnata leksika v slavyanskite ezitsi. (Varhu material ot balgarski, ruski, srabski i harvatski). // *LiterNet* 14.05.2004, No. 5 (54) <https://liternet.bg/publish3/lkirova/slav.htm> (28.11.2017)
- Коцев 2016:** Коцев, Р. *Съвременният български език като функционираща система в интернет комуникацията*, дисертационен труд, ВТУ 2016. // **Kotsev 2016:** Kotsev, R. *Savremenniyat balgarski ezik kato funktsionirashta sistema v internet komunikaciyata*. PhD Thesis, VTU.
- Ликоманова 2005:** Ликоманова, И. За вторичната устност и вторичната писменост: към релацията стандарт : колоквиалност. // *Стандарт и субстандарт – диахронни и синхронни аспекти*. УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2005, 137–144. // **Likomanova 2005:** Likomanova, L. Za vtorighnata ustnost i vtorighnata pismenost: kam relaciyata standart : kolokvialnost. // *Standart i substandard – diahronni i sinhronni aspekti*. UI “Episkop K. Preslavski“, Shumen, 2005, p. 137–144.
- Халачева (2006):** Халачева, С. Евфемизмите в езика на пресата. // Годишник на департамента за езиково обучение – ИЧС при СУ „Св. Климент Охридски“, том 14, с. 122–128. // **Halacheva (2006):** Halacheva, S. Evfemizmite v ezika na presata. // *Godishnik na departamenta za ezikovo obuchenie – IChS pri SU “Sv. Kliment Ohridski“*, tom 14, s. 122–128.
- Хъдсън (1995):** Хъдсън, Ричард А. Социолингвистика. София: Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“. // **Hadsan (1995):** Hadsan, Richard A. *Sotsiolingvistika*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kl. Ohridski“.
- Androutopoulos (2007):** Androutopoulos, Jannis (2007): Neue Medien – neue Schriftlichkeit? In: *Mitteilungen des Deutschen Germanistenverbandes* 1/07, 72–97.
- Baron (2000):** Baron. *Naomi S. N. Alphabet to E-Mail: How Written English Evolved and Where It's Heading*. London; New York: Routledge.
- Bins / Piwinger (1997):** Bins, Elmar K. / Boris-A. Piwinger. *Newsgroups. Weltweit diskutieren*. Bonn: International Thomson Publishing,
- Bossong (2008):** Bossong, Georg: *Die romanischen Sprachen. Eine vergleichende Einführung*. Hamburg: Buske, 2008.
- Davis / Brewer (1997):** Davis, Boyd / Jeutonne Brewer: *Electronic Discourse: Linguistic Individuals in Virtual Space*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Filinski (1998):** Filinski, P. *Chatten in der Cyber-World*. VMI Buch AG, Bonn.
- Kloss (1978):** Kloss, H. *Abstandsprachen und Ausbausprachen [Abstand-languages and Ausbau-languages]*. // Göschel, J. / Nail, N.; van der Elst, G. (Hg.): *Zur Theorie des Dialekts: Aufsätze aus 100 Jahren Forschung. Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik*. Wiesbaden: F. Steiner. Beihefte, n.F., H. 16. pp. 301–322.
- Koch / Oesterreicher (1985):** Koch, P. / W. Oesterreicher: Sprache der Nähe – Sprache der Distanz. Mündlichkeit und Schriftlichkeit im Spannungsfeld von Sprachtheorie und Sprachgeschichte. // *Romanistisches Jahrbuch* Nr. 36, 15–43.
- Levickaite (2010):** Levickaite, R.: Generation x, y, z: How social networks form the concept of the world without borders. (The case of Lithuania). // *LIMES: Cultural Regionalistics*, Vol. 3, Iss. 2/2010, p. 170–183.
- Steinig (1976):** Steinig, W. *Soziolekt und soziale Rolle*. Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann.
- Wildt te (2012):** te Wildt, B.: *Medialisation: Von der Medienabhängigkeit des Menschen*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.